Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 574

Wilno, dnia 14 grudnia 1931 r.

Treść numeru:

- o § o -

--§:00:00:§--

- o § o -

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"T r i m i t a s o s y t u a c j i w W i l e ń s z c z y ź n i e.

"Trimitas" Nr.50 z 10 grudnia zamieszcza kolejny "List z Wilna" p.t."Kolej na gimnazjum litewskie w Święcianach". W liście tym maluje "Trimitas" obecną sytuację w Wileńszczyźnie jak następuje:

Dotychczas Polacy nie dawali spokoju głównie litewskim szkołom powszechnym.nie pozwalając na otwieranie szkół nowych, a zamykając szkoły dawne. Natomiast gimnazja litewskie w Wilnie i Święcianach jakoś sobie radziły. Obecnie jednak, jak się zdaje, i na nie przyszła kolej. Świadczy o tem alarm, jaki wszczęli Polacy z powodu zajścia w Święcianach w czasie obchodu polskiej rocznicy państwowej w listopadzie. W przeddzień rocznicy całe miasto musiało być z rozporządzenia policji ilüminowane . Jeden z uczniów gimnazjum litewskiego wystawił w tym czasie w oświetlonym oknie w jednej z sal gimnazjum tablicę z wyrysowanym na niej orzełkiem polskim, wiszącym na suchej gałęzi. Obok rysunki figurował napis kredą:"nie zawsze zwycięża drapieżnik-krwiożerca. Zanim policja wkroczyła do gimnazjum, sprawca żartu się ukrył. Polacy, rzecz prosta, pośpieszyli zakomunikować, że zbiegł on na Litwę.

Na tym się jednak sprawa nie zakończyła, Oskarżono dyrektora gimnazjum o to, że nie wie co się w jego gimnazjum dzieje.Zajście wytłumaczono jako demonstrację antypaństwową w związku z"panującemi w gimnazjum nastrojami". Gimnazjum oskarża się również o to, że nie wzięło udziału w zorganizowanym przez Polaków pochodzie i składaniu wieńców na grobach okupantów. Prasa polska postępowanie litewskie nazywa zdradą.

Całe zajście jest drobne i nieznaczące. Jakich tylko żartów nie dopuszczali się Litwini w gimnazjach rosyjskich, a jednak nie było wypadku, by stawiano na nogi policję kryminalną i oskarżano uczniów o zdradę państwa. Karano jedynie w trybie dyscyplinarnym winowajców. Niewola rosyjska w porównaniu z obecnym jarzmem okupantów jest jedynie cieniem. Sądy polowe w całym kraju spełniają krwawą robotę. Przy wszystkich swych niepociągających tytułach Piłsudski zasłużył sobie również całkowicie na tytuł "wieszatiela". Szubienice i kat są obecnie w Wileńszczyźnie modnemi terminami. Prasa polska opisani egzekucyj tylko niemal wyłącznie się karmi. Odbywają się egzekucje za szpiegostwo.

W czasie pogromów został w Wilnie zabity akademik-Polak Wacławski. Zabójstwo to dokonało się w niejasnych i tajemniczych okolicznościach, jednakże Polacyposadzili do więzienia i grożą stryczkiem Żydom, oskarżając ich o zabójstwo studenta. Tymczasem obecnie już wszystkie wróble na dachu ćwierkają, że student Wacławski był zabity przez samych Polaków. Twierdzą to też świadkowie, którzy narazie nastraszeni milczeli.Okazuje się, że w czasie pogromów Wacławski jechał ze swym kolegą podobnym do Żyda. Rozwścieczeni endecy obrzucili ich kamieniami, raniąc śmiertelnie Wacławskiego. Aresztowani Żydzi w czasie śledztwa wykazali swą niewinność, lecz wciąż jeszcze siedzą w więzieniu.

Bolączki ludności Wileńszczyzny wciąż wzrastają. Latem wielu bezrobotnych znalazło pracę w Łotwie, obecnie jednak Łotwa wysyła z powrotem zatrudnionych tam robotników obcych.W samem Wilnie liczba bezrobotnych wynosi już ok.5 tysięcy. Najgorzej się przedstawia sprawa z podatkami, które są wysokie, a których rolnik niema czem opłacić. Za krowę dostaje bowiem zaledwie 50 zł. za pud lnu 5 zł.i t.p W ostatnich czasach sprzedano w Wileńszczyźnie z licytacji kilkaset gospodarstw. Sprzedanoby ich znacznie więcej, gdyby byli nabywcy.Handel wykazuje stagnację. W ostatnich dniach przybyła jeszcze jedna plaga w postaci tyfusu plamistego.

"L i e t u v o s A i d a s" o n i e b e z p i e c z e ń s t w i e h i t l e r y z m u.

"Lietuvos Aidas" Nr.281 z dn.10.XII.31 r. Art.p.t."Hitler

się zbliża". Streszczenie:

Europa przeżywa czas bardzo ciekawy. Anglja zajęta jest spadkiem swego funta i nową polityką handlową. Francja, najbogatsze i najpotężniejsze dziś państwo w Europie stara się utrzymać swe stanowisko na dalszą metę. Najsmutniej bodaj przedstawia się sytuacja w Niemczech, gdzie bezrobocie, i wielkie długi zagraniczne i ciężar reparacyj mocno ciążą na narodowej gospodarce niemieckiej. Łączą się z tem trudności polityczne ze względu na rozbicie partyjne. W tych warunkach nikt się nie dziwi, że szeregi zwolenników Hitlera wciąż się zwiększają. Zarówno w Niemczech jak zagranicą panuje przekonanie, że objęcie władzy przez Hitlera jest nieuniknione.

Sądzono w pewnych sferach dawniej, że objęcie władzy przez Hitlera byłoby równoznacznem z wojną z Francją i Polską. Obecnie pogląd ten coraz bardziej zanika. Z jednej bowiem strony sąsiedzi danego państwa nie widzą potrzeby wojować z powodu jego ustroju wewnętrznego, a z drugiej sami stronnicy Hitlera zawczasu zapowiadają co się w polityce zagranicznej da zmienić, a czego nawet poruszyć nie można. Mylą się przeto ci, którzy sądzą, że Hitler nie zdążywszy nawet przeprowadzić nawet swych reform wewnętrznych, miałby podjąć Drang nach Osten.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o wyborze prezydenta Smetony.

W związku z wyborem prezydenta Smetony poświęca "Liet. Aid." Nr.282 z dn.11 grudnia artykuł, w którym wyraża uwagi następujące:

Dla wszystkich tych, którzy znają sytuację polityczną i perspektywy Litwy jasną jest rzeczą, że wynik wyborów jest najlepszym w obecnym ciężkim okresie. Jednomyślność wyborców wykazała, że wszyscy oni zapatrują się na potrzeby państwa jednakowo. Jednomyślność ta uczy wielu rzeczy i pozwala wyciągać wnioski na przyszłość. Przedewszystkiem fakt jednomyślnych wyborów wskazuje na jednolitość narodu, którą Litwini zawsze starali się zachować. Za jednolitością tą był zawsze Antoni Smetona, który zasłużył sobie dzięki temu imię wodza narodu. Ustawa o wyborach prezydenta, przyjęta przez niektóre czynniki krytycznie daje jednak gwarancję postawienia prezydenta ponad wszystkimi partjami. i uniezależnienia go od nich.

"Lietuvos Żinios" o kryzysie na Litwie.

"Lietuvos Żinios" Nr.281 z dn.10.XII.1931 r. Art.p.t."Kryzys na Litwie". Streszczenie:

Kryzys, który szczególnie ostro zaczął się przejawiać ubiegłego lata, objął wszystkie kraje rolnicze i dlatego nosi nazwę światowego. Litwa kryzysu tego uniknąć nie mogła. Sprawozdania z różnych miejscowości Litwy, zwłaszcza ostatnie, świadczą o niezwykle ciężkiej sytuacji wsi litewskiej. Dawniej rolnicy uskarżali się na niezwykłą taniość produktów rolnych. Obecnie wytworzył się stan jeszcze gorszy, gdyż ~~xxx~~ produktów nikt nie kupuje. Na ostatnim zjeździe Izby Rolniczej sprawozdawcy kreślili straszny wprost obraz wsi. Tak np.w Olicie zdatny do pracy koń sprzedawany jest po 15 litów, a źrebaki po 2 lt. Długów rolnicy płacić nie mogą. "Lietuvos Aidas" wciąż twierdzi, że kryzys Litwy nie dotknął, a przynajmniej mało się na Litwie odczuwa, jednak mimo wielkich bankructw w innych krajach i ostrych przejawów kryzysu nie słychać by gdziekolwiek sprzedawano źrebaka za 2 lity, czy konia za 15 lt. Jakże ostrzej jeszcze może się kryzys przejawiać? Czyby więc nie lepiej było zająć się sprawą złagodzenia kryzysu zamiast mówić o jego istnieniu? Kryzys zaostrza się przez to, że pośrednicy zarabiają niebywałe odsetki. Gdy bowiem na wsi kura kosztuje 1 lita, to w Kownie conajmniej podwójnie za nią płacić trzeba. Najwyższy czas

zająć się poprawą bytu rolników.

K r o n i k a .

W y b ó r p r e z y d e n t a S m e t o n y . Jak podaje "Siegodnia" /Nr.344/, w dniu 11 grudnia odbyły się zgodnie z ustawą wybory prezydenta republiki litewskiej. W wyniku wyborów okazało się, że wszyscy wyborcy w liczbie 116 głosowali za A.Smetoną. Ogłoszenie wyników wyborów wywołało długotrwałe oklaski. Tegoż dnia odbyła się uroczysta przysięga A.Smetony na wierność republice. Po przysiędze prezydent wygłosił przemówienie, w którem dziękował zebranym za okazane zaufanie i wspominał o swych trudnych obowiązkach. Nowoobrany prezydent oświadczył, że swą działalność państwową kontynuować będzie na zasadach jedności narodu. Następnie prezydent Smetona oświadczył, że jednym z najważniejszych zadań rządu w najbliższej przyszłości będzie zwołanie przedstawicielstwa narodowego, które jednak winno być zorganizowane tak, by dbało nie o poszczególne partje, a tylko o państwo. Następnie prezydent poruszył kwestję pogorszenia się stosunków między rządem a duchowieństwem katolickiem, przyczem objaśnił to brakiem samopoczucia narodu. Zdaniem Smetony Litwa również odczuwa wpływ wszechświatowego kryzysu ekonomicznego, gdyż należy się spodziewać, że ciężkie czasy miną.

Pozatem poruszył prezydent kwestję wileńską, mówiąc, że naród litewski przywykł już bronić swych praw. Należy żywić mocną nadzieję, że przy należytym ładzie wewnętrznym uda się wreszcie Litwinom zmienić obecną dotychczasową granicę w ten sposób, by Wilno powróciło do Litwy.

Rząd litewski zdaniem Smetony, dąży do utrzymania z państwami obcemi przyjaznych stosunków. Na zakończenie Smetona oświadczył, że wewnątrz państwa w stosunkach między narodem a rządem nie może mieć miejsce wyrażenie "my i wy", a tylko "my". Prezydent zapowiedział, że w swej działalności państwowej trzymał się i trzymać się będzie tej zasady.

Miato ozdobione było flagami.

S p r a w a a m n e s t j i . Jak podaje "Auszra" /Nr.26/, w związku ze zbliżaniem się rocznicy przewrotu grudniowego mnóstwo więźniów zwłaszcza politycznych oczekuje amnestji. Więźniowie nadsyłają do Ministerstwa Sprawiedliwości i Sądowi Wojskowemu liczne prośby o amnestję. Jak słychać, amnestja w r.b. istotnie zostanie ogłoszona, mimo, że trudno narazie powiedzieć w jakich rozmiarach.

N o w e s z k o ł y n a L i t w i e . Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.281/, Ministerstwo Oświaty uruchomiło w r.b. ok.100 nowych kompletów szkół powszechnych oraz zbudowało 4-ry nowe budynki szkolne.

Z m n i e j s z a n i e s i ę l i c z b y r a d j o s ł u c h a c z y . Jak donosi korespondent "Lietuvos Aidasa" /Nr.281/, z pow. rosieńskiego, wielu radjosłuchaczy przestało korzystać z radjoodbiorników ze względów oszczędnościowych oraz ze względu na zły zasięg radjostacji kowieńskiej, zagłuszanej przez stacje zagraniczne.

S p r a w a p r a c y o b c o k r a j o w c ó w n a L i t w i e . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.282/, w tych dniach Ministerstwo Spr.Wewnętrznych przesłało licznym przedsiębiorstwom, w których zatrudnieni są obcokrajowcy okólnik, nakazujący przedłużanie obcokrajowcom prawa zamieszkiwania w Litwie jedynie wtedy, o ile są niedającymi się zastąpić fachowcami. Okólnik ma być stosowany od Nowego Roku. Pozwolenia na pobyt w Litwie udzielane w drodze wyjątku nie zostaną przedłużone..

2 5 - l e c i e d z i a ł a l n o ś c i l i t e r a c k i e j p r o f . K r e w e - M i c k i e w i c z a . Jak podają pisma kowieńskie, w r.b.13 grudnia odbył się w Kownie w uniwersytecie kowieńskim uroczysty obchód 25-lecia pracy literackiej prof.Wincentego Krewe-Mickiewicza.

L i c z b a b u d y n k ó w s z k o l n y c h n a L i t w i e . Jak podaje "Liet.Aid."/Nr.281/ z ogólnej liczby 2.268 szkół powszechnych na Litwie w r.b. własne budynki posiadało 696 szkół, czyli 30,7% ogółu wszystkich szkół. 161 szkół utrzymuje Min.Oświaty; 2.040 szkół samorządy, wreszcie 67 szkół organizacje prywatne.

87